

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

29. An possit resignare beneficium cum pacto de pensione redimenda? Et an dicendum sit esse Symoniacum tale pactum & contractum? Et an pensio sic constituta possit non solvi, & beneficium tanquam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

initio nullus, & collatio invalida. Ita ille, qui & Navar. testante de stylo Curia. Sed hoc non obstante in foro conscientia hanc sententiam non habere locum putat idem Lessius numero 155. sic asserens: Adverte, videri quibusdam hanc retractionem non habere locum in foro conscientia, quia Canones id non statuerunt, sed solum in foro externo: nemo enim verè, & coram Deo est excommunicatus ante contumaciam; verè autè non est contumax, nisi cum fecerit illud, quod sub pena excommunicationis ei erat prohibitum. Deinde contumacia non retrahitur, ergo nec excommunicatio, nec pena illam sequentes. D. nique hæc retractio solum fit per quamdam fictionem juris, ut sic magis puniatur is, qui deliquit, & solum per styllum Curia Romanæ in quibusdam causis est introducta, quod est signum pertinere dumtaxat ad forum externum. Vnde in foro conscientia pena simonia non censentur incurse nisi à tempore completæ simoniae, nec retrorsum trahuntur; quare non tenebitur talis beneficiarius ad restitutionem fructuum interim perceptorum, nec censentur fuisse inhabiles ad alia beneficia. Hæc Lessius, & post illum Caltrus Palaut, ubi supra, numero 7. Dicendum est igitur in foro conscientia nullam penam, neque censuram contrahi, quæ retrahitur ad tempus pactionis. Et primò de excommunicatione est evidens, cum excommunicatio non incuratur, nisi ob contumaciam, quæ (hac opinione supposita) non committitur quousque soluas pretium, illo verò soluto retrahi non potest, sicut irregularitas ex homicidio tunc consummatur, quando mors consummatur, neque potest retrahi ad tempus inflicti vulneris, quia pro toto illo tempore neque fuit excommunicatus, neque irregularis. Ergo per nullam potentiam fieri potest, ut fuit excommunicatus, aut irregularis, ut bene probat Suarez lib. 4. de simonia capite 56. numero 37. & 38. Idem probat de suspensione in ordine, & in capite 57. numero 53. probat, collationem beneficii recepti validam esse, & non teneri dimittere beneficium, nisi pretium solveris, & in num. 56. inclinatur in foro conscientia, te non teneri fructus perceptos illo medio tempore restituere, neque obligatum te esse dimittere beneficia acquisita illo intermedio tempore, quo non solvisti pretium, quia hæc omnia jam suum effectum sortita sunt. Quocirca solum in foro exteriori & post condemnationem sentit fructus illo intermedio tempore perceptos debere restitui. Et idè hanc sententiam puto satis probabilem esse.

RESOL. XXVIII.

An liceat vendere, & redimere pensiones?
Et an hoc sit simonia? Ex part. 4. tract. 4. & Miscell. Ref. 15.

Negat Aragon in 2. 2. quæst. 100. art. 4. Henriquez libro 13. capite 15. num. 2. Navar. rus, Beia, Rebuffus, Salzedo, Lopez, Rodriquez, Corduba, & alij, quos citat Sanchez ubi infra, pro hac sententia plures adducens rationes: hæc sententia est probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam esse puto. Dico igitur quòd omnes pensiones possunt pecunia redimi, dempta ea, quæ datur in titulum beneficii ob aliquod ministerium spirituale futurum, coadjutori Episcopi, vel Parochi senis. Ita Sanchez in opuscul. tom. 2. lib. 2. cap. 3. dub. 46. n. 19. Ex his,

3. Inferitur primò pensionem, quæ solet assignari seni renuncianti beneficium ob labores præteritos exhibitos posse redimi, quia non datur ad exercendum

Tom. V.

aliquod ministerium spirituale, sed tanquam amentum illius Clerici, & sic temporalis.

4. Inferitur secundo pensionem quæ datur Clerico pauperi etiam posse redimi, quia est merè temporalis, non enim datur pro ministerio spirituali, sed tantum in alimētum, unde Clericatus & Ordo facer tantum se habent concomitanter.

5. Inferitur tertio pensionem quæ conceditur in renunciatione & commutatione beneficiorum, cum scilicet quis commutat beneficium pinguius, reservata pensione, aliqui tenent esse simoniam, eam redimere sed satis est probabile posse redimi, quia hæc pensiones sunt merè temporales, nam jam sunt extractæ à titulo & officio spirituali. Idem dicendum est de pensionibus quæ conceduntur ad componendam litem dubiam super beneficio de illis quæ dantur personis omnino secularibus, ut Principibus, militibus, &c. vel filio Comitum, etiam Clerico, ob obsequia quæ pater Ecclesiæ præstitit, nam possunt omnes absque simonia redimi: & hæc omnia docet Sanchez ubi supra, quæ breviter notare volui, cum in dies occurrant.

RESOL. XXIX.

An possit resignari beneficium cum pacto de pensione redimenda?

Et an dicendum sit esse simoniacum tale pactum, & contractum?

Et an pensio sic constituta possit non solui, & beneficium tanquam vacans propter simoniam impetrari?

Et notatur simoniam committere, resignantem beneficium, & petentem à resignatario solutionem expensarum, quas in ejus acquisitione fecit. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 1.

Respondeo negativè. Et ita docet Tole-
tus libro 5. capite 92. Lessius libro 2. capite 35. dub. 22. numero 124. Garcias de beneficiis, tomo 2. part. 11. capite 3. numero 172. Giggæ de Pensione, quæstione 87. ad finem. Ioannes Vvigers de jur. & justit. tractatu 7. capite 4. dub. 15. numero 92. ubi testatur de communi. Et idè non deferam hic apponere verba Castri Palai tom. 3. disputatione 3. de simonia, punct. 17. numero 14. ubi sic asserit: Infero, responsionem illius quæstionis, an sine manifestatione Superioris (qualis est solus Pontifex) possit resignans cum reservatione pensionis obligare resignatarium ad aliqua onera admittenda verbi gratia, ut fidei iussorem secularem, vel aliquam hypothecam assignet, vel illi anticipare soluat, timet enim Resignatarium futurum tardum in solvendo? Et dicendum est esse simoniacum contractum; quia obligat Resignatarium ad id quod de jure non inest, eique ex vi resignationis onus pretio æstimabile imponit; ita Lessius, lib. 2. cap. 35. dub. 15. numero 93. Suarez, lib. 4. cap. 35. numero 23. in fine. Quæ resolutio ita vera est, ut etiam si ordinarius commissionem haberet imponendi pensionem adhuc hujusmodi contractum approbare non posset: ita Suarez supra. Vnde pensio sic constituta posset non solui, & beneficium tanquam vacans propter simoniam impetrari, ut bene dicit Lessius illo numero 93. Verum si post constitutam pensionem obligaretur Resignatarius ad hæc onera, dicendum est simoniam non committi, neque in foro exteriori debere præsumi, sed potius præsumi debet liberè se obligasse. Ita tradit Flaminus cum omni sententia, lib. 14. quæst. 7. à num. 53. Hæc Palaut;

E s 2

quæ

quæ omnia menti tenenda sunt, cum circa illa video hic Romæ multos naufragare, & idem Castrus Palaus ubi supra, punct. 3. numero 11. signat, resignantem beneficium cum onere pensionis non posse facere pactum; ut constituta pensio redimatur, est enim illud onus pretio æstimabile.

Sup. hoc inf.
le. & doct.
S. ult. Ref. 38.

2. Nota etiam, Simoniam committere resignantem beneficium, & petentem à resignatario solutionem expensarum, quas in ejus acquisitione fecit: Colligitur ex cap. Super hoc de Renunciat. & cap. Cum pridem, de Pactis, & tenet Lessius supra, num. 94. & Suarez, n. 26. & Flaminius, lib. 14. de resignat. quest. 7. num. 1. cum aliis. Ratio est, quia petit aliquod onus, quod de jure non inest resignationi; non enim resignatio secum affert illas expensas, sed expensæ factæ sunt ante resignationem in acquisitione beneficii. Ergo beneficium nequit dari cum aliquo speciali onere, quod non daretur, si beneficium illis expensis acquisitum non esset; non enim ob hanc rationem plures debet æstimari, sicut si possessionem domus multis expensis obtineres, non ob id carius vendere posses, quam si nullis tibi expensis stetit.

RÉSOL. XXX.

An si quis resignet beneficium cum conditione ut sibi pensio solvatur, sit simonia confidentialis?

Et an si quis resignaret beneficium reservans sibi pensionem sine licentia Papæ, subiaceret restitutioni, & penis simoniae?

Et notatur, quod in Constitutionibus Pij IV. & Pij V. pensio, & quodlibet aliud sub nomine beneficii propriè non comprehensum, etiam si resignetur cum accessu, vel regressu, vel alio quovis modo simoniaco non prohibetur, nec puniuntur in his Constitutionibus. Ex p. 9. tract. 9. & Mis. 4. Ref. 17.

Sup. hoc in §. 1.
Ref. 1. not.
seq. eundem
in eodem §.
& vers. Ceteras.
& sup. de just. tr. 9. cap. 4. dub. 17. n. 96.
ex ref. 5. le.
ge doct. §.
Dico quarto
& seq. &
Ref. & §.
ejus annot.

Non solum in tali casu adesse simoniam, sed simoniam confidentialem docet Suarez, & Garcias, quos citat, & sequitur Castrus Palaus tom. 3. diff. 3. punct. 18. n. 6. quibus ego addo Joannem Vvigers de just. tr. 9. cap. 4. dub. 17. n. 96. Quia confidentia simoniaca est resignatio beneficii sub conditione, ut provigetur fructus illius, vel partem ad utilitatem, vel libitum conferentis, aut cedentis, aut alterius relinquat, & remittat. Ergo idem dicendum est de resignatione sub reservatione pensionis, quia pensio pro parte fructuum debet computari. Secundò, quia una ex conjecturis, quæ ibi adducitur ad probandum crimen confidentiæ, est si resignans post resignationem fructus percipiat: quæ præsumptio cessaret, si non esset confidentia resignare cum pacto, ut denuit aliqui fructus resignanti. Tertiò, quia in Bulla Pij IV. ad cujus confirmationem Pius V. suam expedit, ut constat ex proemio, damnatur ut simonia confidentialis ea resignatio, quæ fit cum onere solvendi pensionem, vel fructus beneficii eidem resignanti, ut omnes fatentur; ob cujus causam dicit Lessius cap. 35. n. 97. se credere hac in parte illam ballam non esse receptam.

2. Sed probabilem etiam negativam existimo, quam præter Vgodinum, Navarum, Menochium, & Lessium docet etiam Pater Sanchez in opus. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 34. n. 12. Probatur, quia motus proprius Pij V. explicans, quando censetur simonia confidentialis, dicit hæc. Si quis ex resignatione, vel cessione beneficii simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis receperit beneficium, ut eidem dimittenti, vel alteri conferatur postea: aut ejus fructus, vel eorum pars alij, vel aliis concedantur, vel pensiones solvantur ex eisdem simonia confidentialis censetur. Ecce quomodo

quando resignatur beneficium cum pacto, ut postea restituatur, dicit motus proprius, eidem dimittenti, vel alij; at quando loquitur de pacto restituendi fructus, non dicit, eidem, vel alij, sed alij, vel aliis. Item quia statim immediate tractans motus proprius, quando habens potestatem conferendi, vel præsentandi, confert, vel præsentat cum pacto restituendi fructus; dicit: Ad utilitatem conferentis, vel cedentis, vel alterius, vel pensionem illi, vel illis, vel alij, quem patronus, collator, vel cedens signaverit, perceptor. Ecce quomodo dicit esse simoniam confidentialem, quando collator, vel patronus paciscitur, ut sibi, vel resignanti, vel alij detur aliquid ex fructibus; at quando resignans apponit pactum, tantum dicitur, ut restituantur fructus alij, vel aliis. Ergo, si resignans apponit pactum, ut sibi restituatur fructus, non erit simonia confidentialis ibi damnata. Nec obstat, quod si dare fructum beneficii alij, vel aliis arguit confidentiam, à fortiori arguit confidentiam dare fructum eidem. Tum quia satis est, quod ille motus proprius non judicat hoc esse confidentiam; & non est ampliandus, ut penalis, & odiosus. Tum etiam, quia dare, vel promittere eidem fructus simoniam arguit, sed non confidentiam: sicut dare, vel promittere alij, vel aliis, quia hoc arguit, quod resignans confidit Resignatario, & convenit cum eo, ut daret illis. Non obstant etiam verba posita in proemio, quia nunquam dicit argui confidentiam ex sola reservatione fructuum, sed simul dicit, beneficia apud alios deponunt, vel incunt pactum, ut de illis possint postea dispendere, quod manifesta est simonia confidentialis, ut nos etiam diximus. Et in fine ubi ponit proprius motus conjecturas, non dicit esse simoniam confidentialem, sed esse conjecturam: inde enim conjecturari potest non pure datum esse beneficium, sed in depositum, & confidentiam. Ex his patet utramque sententiam esse probabilem, sed affirmativam puto probabiliorem; & id. d. Machadus tom. 1. lib. 3. par. 3. tract. 3. ad eum, 18. n. 4. sic ait: Dudan los Doctores, si el que resigna el beneficio con condiccion, de que el Resignatario le pague alguna pensio, cometa simonia confidential, & incurra en las penas de las constituciones referidas. Muy probable opinion es de Navarro, y otros, que afirman, que no se comete simonia confidential por las dichas constituciones, sino es quando la resignacion se haze en favor, y con obligacion de pagar à otro, d. à otros; pero no al mismo resignante. Pero mas probable es lo contrario: conviene à saber, que la resignacion del beneficio, hecha con obligacion de que el Resignante le pague al Resignatario alguna pensio, d. fructos del, no solo es simoniaca, sino tambien simoniaca confidential, y comprehendida en las penas de las dichas Constituciones. Ita ille, & ego.

3. Nota verò Lector, quod si aliquis vellet stare in hac opinione negativa Sanchez, & aliorum, si quis resignans sine licentia Papæ reservans sibi pensionem sine licentia Papæ, quia non committeret simoniam confidentialem, sed statim simoniam prohibitam de jure Ecclesiastico, melius non subiaceret restitutioni, nec penis simoniae; ideo dicitur in tali casu quis non esset excommunicatus, nec privatus beneficio sic recepto ipso jure, nec teneretur fructus restituere, probatur, quia Canones loquuntur de simonia divino simul, ac Canonico jure reprobata: in vana nam præfatio legis dat intellectum toti legi, & ex hoc nam ipsa regulatur, & causam finalem accipit; ut optime multis allegans docet Mol. lib. 1. de primogen. cap. 5. num. 36. & l. 1. q. 89. num. 5. 6. Secundò probatur, quia verba in dubio capi debent in potiori significato, ut docet Ludovicus Gomez Reg. de trienn. 9. l. 2. §. Sed